

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระแก้ว ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๘/๒๕๔๘

วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๘

เรื่อง ศาลทหารกรุงเทพส่งคำโต้แย้งของจำเลยให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยกรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ศาลทหารกรุงเทพมีหนังสือลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๘ ส่งคำโต้แย้งของพลตรี ชัดติยะ สวัสดิผล จำเลย ในคดีดำที่ ๑๓๑/๒๕๔๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ในประเด็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่ โดยมีข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ดังนี้

๑. อัยการศาลทหารกรุงเทพ เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง พลตรี ชัดติยะ สวัสดิผล เป็นจำเลยต่อศาลทหารกรุงเทพ มีข้อความดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ เวลากลางคืนก่อนเที่ยง จำเลยพาอาวุธปืนพกสั้น ออโตเมติก ยี่ห้อโคลท์ ขนาด ๕ มิลลิเมตร จำนวน ๑ กระบอก ซึ่งเป็นอาวุธปืนของจำเลยที่ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้ได้โดยชอบด้วยกฎหมายกับกระสุนปืนขนาด ๕ มิลลิเมตร จำนวน ๑๔ นัด ติดตัวโดยไม่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวไปในบริเวณหน้าอาคารสุพินโกศลแมนชั่น ในซอยลาดพร้าว ๖๐ ถนนลาดพร้าว อันเป็นทางสาธารณะ โดยไม่มีเหตุสมควร จำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์ (ขณะกระทำความผิดจำเลยเป็นนายทหารสัญญาบัตรประจำการ สังกัดสำนักงานเลขานุการกองทัพบก กองทัพบก ช่วยราชการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน)

(๒) ภายหลังจากที่จำเลยได้กระทำความผิดตามฟ้องข้อ (๑) แล้ว พันตำรวจตรี ชีรเดช ธรรมสุธี กับ พันตำรวจตรี นพศิลป์ พูลสวัสดิ์ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจประจำสถานีตำรวจนครบาลดอนเมือง ได้เข้าจับกุมจำเลยในความผิดฐานร่วมกันทำร้ายร่างกายผู้อื่นเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายสาหัสตามหมายจับของสถานีตำรวจนครบาลดอนเมือง ที่ ๒๐๑/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๓๕ อันเป็นการปฏิบัติกรตามหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย จำเลยได้บ้งอาจต่อสู้ขัดขวางไม่ยอมให้จับกุม แต่โดยดี โดยจำเลยใช้กำลังประทุษร้ายชกต่อย พันตำรวจตรี นพศิลป์ พูลสวัสดิ์ โดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ และจำเลยชักอาวุธปืนพร้อมกระสุนปืนซึ่งพาติดตัวมาตามฟ้องข้อ (๑) ออกมาขู่เชิญจะทำการประทุษร้าย พันตำรวจตรี นพศิลป์ พูลสวัสดิ์ และพันตำรวจตรี ชีรเดช ธรรมสุธี

แต่พันตำรวจตรี ชีรเดช ธรรมสุธี ได้เข้าแย่งและปิดอาวุธปืนดังกล่าวจนอาวุธปืนหลุดจากมือของจำเลย เป็นเหตุให้พันตำรวจตรี ชีรเดช ธรรมสุธี ได้รับบาดเจ็บมีบาดแผลที่บริเวณปลายนิ้วหัวแม่มือข้างขวา โดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ต่อจากนั้น พันตำรวจตรี ชีรเดช ธรรมสุธี กับ พันตำรวจตรี นพศิลป์ พูลสวัสดิ์ และเจ้าพนักงานตำรวจอีกจำนวนหนึ่งจึงช่วยกันจับจำเลยได้ พร้อมกับยึดอาวุธปืนและกระสุนปืนดังกล่าวเป็นของกลาง ซึ่งจำเลยได้รับอาวุธปืนและกระสุนปืนของกลางคืนไปจากพนักงานสอบสวนแล้ว

(๓) อัยการศาลทหารกรุงเทพ (โจทก์) ได้ยื่นฟ้องจำเลยข้อหาความผิดฐานพาอาวุธปืนติดตัวไปในทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวและโดยไม่มีเหตุสมควรต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้ายโดยมีหรือใช้อาวุธ และใช้กำลังประทุษร้ายผู้อื่นโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๘ มาตรา ๑๔๐ มาตรา ๓๗๑ มาตรา ๓๕๑ มาตรา ๕๑ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๔ พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๘ ทวิ มาตรา ๗๒ ทวิ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๔ ข้อ ๓ คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๑ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ ข้อ ๔ คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ ข้อ ๓, ๗ ศาลทหารกรุงเทพได้มีคำสั่งให้ประทับฟ้องเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๖ คดีอยู่ในระหว่างพิจารณา

๒. เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๖ นายสุกิจ พุนศรีเกษม (ทนายจำเลย) ได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลได้สอบสวนมูลฟ้องก่อนประทับฟ้อง โดยอ้างว่า อัยการศาลทหารกรุงเทพสั่งฟ้องคดีนี้โดยขาดความเที่ยงธรรมและเป็นกลาง จึงไม่ชอบ ศาลทหารกรุงเทพมีคำสั่งว่า ไม่มีเหตุจำเป็นต้องได้สอบสวนมูลฟ้อง เพราะคดีนี้อัยการเป็นโจทก์ ฟ้องโจทก์ถูกต้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ (๒) และศาลได้ประทับฟ้องแล้ว

๓. จำเลยอุทธรณ์คำสั่งศาลทหารกรุงเทพที่สั่งไม่ได้สอบสวนมูลฟ้องเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๔๖ ศาลทหารกรุงเทพมีคำสั่งว่า คำสั่งศาลที่สั่งว่าไม่มีเหตุจำเป็นต้องได้สอบสวนมูลฟ้องนั้น เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสำนวน ห้ามมิให้อุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๕๖ ประกอบพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๘๘ มาตรา ๔๕ จึงไม่รับอุทธรณ์
จำเลยยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ต่อศาลทหารกลาง

๔. ศาลทหารกลางตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว มีปัญหาในชั้นนี้เพียงคำสั่งของศาลทหาร
กรุงเทพว่าไม่มีเหตุจำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้องเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาหรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่า
ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๖ บัญญัติว่า “คำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้
คดีเสร็จสำนวน ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งนั้นจนกว่าจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในประเด็นสำคัญและมีอุทธรณ์
คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นด้วย” คดีนี้ศาลยังไม่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งในประเด็นสำคัญเมื่อพิจารณา
เนื้อหาอุทธรณ์ของจำเลยแล้วเห็นว่า อุทธรณ์จำเลยเป็นการโต้แย้งคำสั่งของศาลทหารกรุงเทพที่สั่งว่า
ไม่มีเหตุจำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้อง จึงถือเป็นอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสำนวน
เป็นอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายที่ศาลทหารกลางจะพึงรับไว้ได้ ที่ศาลทหารกรุงเทพสั่งไม่รับเป็น
อุทธรณ์จำเลยโดยระบุว่าเป็นอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณาต้องห้ามมิให้อุทธรณ์นั้น ต้องด้วยความเห็น
ของศาลทหารกลาง อุทธรณ์คำสั่งศาลทหารกรุงเทพของจำเลยฟังไม่ขึ้น

๕. เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๖ นายสุกิจ พุนศรีเกษม ทนายจำเลย ได้ยื่นคำร้องต่อ
ศาลทหารกรุงเทพขอให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย โดยอ้างว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖
บัญญัติว่า “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และ
เสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ” ซึ่งอัยการศาลทหารกรุงเทพได้ยื่นฟ้องจำเลยในคดีนี้โดยมิได้มี
หลักฐานใดยืนยันว่า จำเลยเป็นผู้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา การสั่งฟ้องของอัยการศาลทหารกรุงเทพ
มิได้คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจนเป็นเหตุให้
ศาลทหารกรุงเทพมีคำสั่งประทับฟ้องคดีดังกล่าวไว้ จำเลยเห็นว่าบทบัญญัติมาตรา ๑๖๒ (๒) แห่ง
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่บัญญัติว่า “...ในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ไม่จำเป็นต้อง
ไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องก่อนก็ได้...” นั้นเป็นบทบัญญัติที่ไม่ชอบด้วย
รัฐธรรมนูญเพราะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

๖. ศาลทหารกรุงเทพพิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้ส่งคำโต้แย้งของจำเลย ผู้ร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญ
เพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ข้อกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๔ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา ๒๖ การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช ๒๔๗๗

มาตรา ๑๖๒ ถ้าฟ้องถูกต้องตามกฎหมายแล้วให้ศาลจัดการดังต่อไปนี้

(๑) ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ ให้ไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าคดีนั้นพนักงานอัยการได้ฟ้องจำเลย โดยข้อหาอย่างเดียวกันด้วยแล้วให้จัดการตามอนุมาตรา (๒)

(๒) ในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องก่อนก็ได้

ในกรณีที่มีการไต่สวนมูลฟ้องดังกล่าวแล้ว ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพ ให้ศาลประทับฟ้องไว้พิจารณา

ได้พิเคราะห์แล้ว มีประเด็นในเบื้องต้นว่า ผู้ร้องมีสิทธิให้ศาลทหารกรุงเทพส่งคำโต้แย้งมาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า

“ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย”

เห็นว่า กรณีตามคำร้องเป็นเรื่องที่ศาลทหารกรุงเทพส่งความเห็นของคู่ความ ซึ่งโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย เป็นกรณีที่ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ผู้ร้องมีสิทธิให้ศาลทหารกรุงเทพส่งคำโต้แย้งได้และศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้

ประเด็นพิจารณาวินิจฉัยต่อไปว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ (๒) ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้” เป็นบทบัญญัติถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยทั่ว ๆ ไปว่า การใช้อำนาจขององค์กรของรัฐต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ (๒) บัญญัติว่า “ในคดีที่พนักงานอัยการ

เป็นโจทก์ ไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าศาลเห็นสมควรจะสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องก็ได้” เป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับระหว่างศาลกับพนักงานอัยการในการยื่นฟ้องคดีว่า กฎหมายบัญญัติให้เป็นดุลพินิจของศาลที่จะสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องในคดีที่พนักงานอัยการยื่นฟ้องหรือไม่ก็ได้ เหตุผลคือ กระบวนการยุติธรรมคดีอาญาของไทยใช้ระบบกล่าวหา และก่อนที่พนักงานอัยการจะฟ้องคดีต่อศาล จะต้องผ่านกระบวนการกลั่นกรองมาก่อน เริ่มจากพนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วเห็นว่าควรสั่งฟ้องผู้ต้องหา จึงทำความเห็นสั่งฟ้องแล้วส่งสำนวนให้พนักงานอัยการพิจารณาอีกครั้ง เมื่อพนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่า พยานหลักฐานที่พนักงานสอบสวนได้มานั้นมีมูลพอฟังว่า มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นและจำเลยกระทำความผิด พนักงานอัยการจึงจะมีคำสั่งให้ฟ้องจำเลยต่อศาล ดังนั้นจึงไม่จำเป็นที่ศาลต้องไต่สวนมูลคดีอีก แต่ถ้าศาลเห็นสมควรจะไต่สวนมูลฟ้องก็ได้ซึ่งในทางปฏิบัติ ศาลจะไม่ไต่สวนมูลฟ้องในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้อง แตกต่างจากคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ฟ้อง ที่ศาลจะสั่งไต่สวนมูลฟ้องทุกคดี ดังนั้นบทบัญญัติมาตรา ๑๖๒ (๒) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ (๒) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

นายมงคล สระฐาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ